

СТАНОВИЩЕ

от д-р Станислав Кръстев Костов,

доцент по право на Европейския съюз във Философския факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“

Относно: конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.6 Право (Финансово и данъчно право), обявен в ДВ, бр. 21 от 13.03.2020 г.

I. Данни за конкурса

Конкурсът за заемане на академична длъжност „доцент“ по професионално направление 3.6 Право (Финансово и данъчно право) е обявен в бр. 21 от 13.03.2020 г. за нуждите Стопанския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“.

Със Заповед РД 38-242 / 26.06.2020 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ съм определен за член на научното жури.

На първото заседание на научното жури, проведено на 22.07.2020 г. ми е възложено да изготвя становище за целите на настоящия конкурс.

II. Данни за кандидата

Единствен кандидат в настоящия конкурс е г-жа Савина Иванова Михайлова-Големинова, доктор по право от ЮФ на СУ „Св. Климент Охридски“. От 1993 до декември 2019 г. Савина Големинова е главен асистент по финансово и данъчно право в Катедра „Административноправни науки“, Юридически факултет на Софийски Университет, а от януари 2020 г. – главен асистент в Стопанския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, Катедра „Икономика и управление по отрасли“.

III. Съответствие с изискванията на чл. 24 от Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и чл. 105 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ

Член 24 ЗРАСРБ и чл. 105 от Правилника на СУ предвиждат пет кумулативни изисквания, на които следва да отговарят лицата, които заемат академичната длъжност доцент:

(1) придобита ОНС „доктор“;

(2) заемане за срок не по-малък от две години на длъжностите „асистент“ и/или „главен асистент“ или алтернативни;

(3) представяне на публикуван монографичен труд или равностойни публикации в специализирани научни издания или доказателства за съответни на тях художественотворчески постижения в областта на изкуствата, които не повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен „доктор“;

(4) съответствие с минималните национални изисквания за съответната научна област и/или професионално направление и допълнителните изисквания на СУ „Св. Климент Охридски“;

(5) да нямат доказано по законоустановения ред плагиатство в научните трудове.

Савина Големинова отговаря на посочените изисквания, тъй като:

- (1) От 2014 г. е доктор по 3.6. Право (Финансово право) на СУ „Св. Климент Охридски“ с тема на дисертационния труд „Финансови правни отношения в системата на публичните средства от европейските структурни и кохезионния фондове на Европейския съюз“, диплома № СУ 2014-20/15.05.2014 г. на СУ „Св. Климент Охридски“;
- (2) От 1993 г. досега е заемала академичната длъжност „главен асистент“ в СУ „Св. Климент Охридски“;
- (3) За участие в конкурса е представила публикуван монографичен труд със заглавие *Предизвикателства пред държавите членки и кандидатките за членство в Европейския съюз в областта на данъчното облагане и финансовото право*. С.: Сиела, 2019, 364 с. с предговор от проф. д-р Жак Малерб (научен редактор). ISBN 978-954-28-2850-1, основаваща се на по-ранно съчинени, издадено на английски език под заглавие *Challenges Facing Member States and Candidate Countries of the European Union in the Field of Taxation*. S.: Ciela Publishing, 2018, 296 с. с предговор от проф. д-р Жак Малерб (научен редактор). ISBN: 978-954-28-2734-4. И двете съчинения са свободно и публично

достъпни в разпространителската мрежа. Представеното монографично изследване не повтаря дисертационния труд на кандидата, посветен на финансово правните отношения в системата на средствата от ЕСИФ;

(4) В приложението към чл. 1а, ал. 1 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ за Област 3. Социални, стопански и правни науки за заемане на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 3.6 се изискват минимален брой точки 300 от четири показателя:

А) Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор" – 50 т.;

В) Хабилизационен труд – монография – 100 т.;

Г) Публикации – 100 т.;

Д) Цитирания – 50 т.

Съгласно чл. 112, ал. 1 от Правилника на СУ научното жури оценява кандидата според изпълнението на условията по чл. 105, ал. 1 и в съответствие с резултатите от справките по чл. 107, ал. 1, т. 12-14.

Съгласно представената от кандидата справка (Приложение № 12) броят точки, които получава неговата научна дейност, е 535 т. със следното разпределение по показатели:

А) 50 т. (1 бр. дисертационен труд);

В) 100 т. (1 бр. хабилизационен труд);

Г) 210 т. (общо 13 публикации освен представения хабилизационен труд);

Д) 175 т. (общо 22 цитирания).

Посоченото показва, че кандидатът надхвърля значително минималните изисквани точки за заемане на длъжността „доцент“ по професионално направление 3.6 Право.

(5) От представените научни трудове не се установява плагиатство, доказано по законоустановения ред.

С оглед на изложеното кандидатът следва да бъде допуснат до рецензиране на представените научни трудове.

Тъй като Савина Големинова е единствен кандидат в обявения конкурс, не следва да се прави преценка по допълнителните показатели по чл. 112, ал. 2 от Правилника на СУ. Доколкото все пак става дума за заемане на преподавателска длъжност, следва да се отбележи, че кандидатът безспорно разполага с необходимия за това преподавателски опит, натрупан за повече от петнайсет години като преподавател в ЮФ и СФ на СУ, в университети на държави членки на ЕС по преподавателска мобилност на програма Еразъм + и в университети на трети държави.

IV. Научни приноси на гл. ас. д-р Савина Големинова в трудовете, представени от нея за участие в конкурса

4.1. Савина Големинова участва в конкурса със следните трудове:

Монографии:

1. Предизвикателства пред държавите членки и кандидатките за членство в Европейския съюз в областта на данъчното облагане и финансовото право. С.: Сиела, 2019, 364 с. с предговор от проф. д-р Жак Малерб (научен редактор). ISBN 978-954-28-2850-1;
2. Challenges Facing Member States and Candidate Countries of the European Union in the Field of Taxation. S.: Ciela Publishing, 2018, 296 с. с предговор от проф. д-р Жак Малерб (научен редактор). ISBN: 978-954-28-2734-4

Глава от колективна монография

2. Белоусов, А., Леонидович, А., Алексеева, Д., Овчинникова, Л., Белов, В., Шибанова, А., Долина, О. Лапин, А., Свиридова Е., Якимова, Е., Амбарцумов, Р., Патрикеев, П., Баракина, Е., Остроушко, А., Краюшкин, А., Карпухин, Д., Батюкова, В., Малахова, В., Григорьева, Н., Денисов, Н., Красненкова, Е., Ширева, И., Пушкарев, В. Реализация прав налогоплательщиков по соглашениям об избежании двойного налогообложения в условиях цифровой экономики (на примере цифровых компаний). В- Публично-правовые средства эффективности развития экономики и финансов. Часть 2. Публично-правовые средства развития искусственного интеллекта, цифровизации финансов и институтов юридического ответственности. М.: Кнорус, 2020, с.37-47. (параграф 1.3 в соавторстве Лапина, М.) ISBN 978-5-4365-5047-3

Студия:

4. Accession negotiation challenges facing candidate countries in the field of taxation. // Сборник радова правног факултета у Нишу, LVII, 2018, № 79, с. 115-140. ISSN 0350-8501

Статии:

5. Оперативните програми на Европейския съюз 2014-2020 г. (Относно спрените оперативни програми за програмен период 2007-2013 г. и предизвикателствата на новия програмен период 2014-2020 г.). // Общество и право, 2014, № 10, с. 3-17. ISSN 0204-85-23
6. Challenges and opportunities facing the Legal and Institutional framework for the Management of European Structural and Investment Funds in Bulgaria. European Structural and Investment Funds Journal. Special Issue on Practices and Experiences from Member States and Beneficiaries. No4/2015. Volume 3, Number 4, 239-243. ISSN 2196-8268
7. Контрол за законност на управлението на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове.- В: 10 години България в Европейския съюз-въздействие върху развитието на публичните политики и законодателството [Сборник доклади от научна конф. в НБУ, Юридически факултет, ноември 2018 г.] С.: Издателство на Нов Български Университет, 2018, с.244-259. ISBN 978-619-233-025-5
8. Финансови корекции по проекти съфинансирани от ЕСИФ.//Икономически и социални алтернативи, 2018, №2, с. 88-93. ISSN 1314-6556
9. Регионално сътрудничество и основни ценности на Европейския съюз.//Общество и право, 2018, №7, с.78-87. ISSN 0204-85-23
10. Rule of Law Infringements in the Field of European Structural and Investment Funds Management. – In: Belov, M. (ed.) Rule of Law at the Beginning of the Twenty-First Century. The Hague: Eleven publ., 2018, p. 329-339. ISBN: 978-94-6236-858-3

11. Bulgarian Financial Law and the European Legal and Financial System. // Financial Law Review, 2018, № 4, p. 39-50. ISSN: 2299-6834

12. Constitutional Identity and Direct Taxation. // Financial Law Review, 15 (3), 2019, p.124-128. ISSN 2299-6834

13. International Initiatives in the Field of Taxation and European Law.// Сборник радова правног факултета у Нишу, LVIII, 2019, №85, с.263-274. ISSN 0350-8501

14. Финансовият контрол.//Общество и право, 2020, №1, с.40-56. ISSN 0204-85-23

Всички те са публикувани след защитата на докторската ѝ дисертация през 2014 г.

4.2. Двете монографии, представени за участие в конкурса (едната на български, другата на английски език), са със сходни заглавия и структура. Сравняването на двата текста води до извода, че в съдържателен план двете монографии не са идентични. По-скоро монографията със заглавие „Предизвикателства пред държавите членки и кандидатките за членство в Европейския съюз в областта на данъчното облагане и финансовото право“ се основава, но допълва и доразвива изводите от монографията „Challenges Facing Member States and Candidate Countries of the European Union in the Field of Taxation“. До известна степен коректно за целите на конкурса, макар и с известна скромност, в представения в настоящия конкурс „Списък на публикации, изобретения и други научно-приложни резултати: списък на публикациите, представени за участие в конкурса“ (Приложение № 10б) Савина Големинова приема, че става дума за едно монографично изследване. Поради това за рецензиране се приема монографията *Предизвикателства пред държавите членки и кандидатките за членство в Европейския съюз в областта на данъчното облагане и финансовото право*. С.: Сиела, 2019, 364 с. с предговор от проф. д-р Жак Малерб (научен редактор). ISBN 978-954-28-2850-1.

4.3. За представената глава от колективна монография на руски език в съавторство с М. Лапина не е приложен разделителен протокол, от който да става ясно какъв е конкретният принос на всеки от съавторите. Поради това представената глава от колективна монография не се приема за рецензиране.

4.4. Представените студии и статии могат да бъдат разделени условно на три групи според предметния им обхват.

В първата група се включват студията *Accession negotiation challenges facing candidate countries in the field of taxation* и статиите *Регионално сътрудничество и основни ценности на Европейския съюз*, *Bulgarian Financial Law and the European Legal and Financial System*, *Constitutional Identity and Direct Taxation* и *International Initiatives in the Field of Taxation and European Law*. Посочените трудове представят различни аспекти и основните идеи и приноси на монографичното изследване *Предизвикателства пред държавите членки и кандидатките за членство в Европейския съюз в областта на данъчното облагане и финансовото право*. Поради това те няма да бъдат рецензирани отделно.

Във втората група се включват статиите *Оперативните програми на Европейския съюз 2014-2020 г. (Относно спрениите оперативни програми за програмен период 2007-2013 г. и предизвикателствата на новия програмен период 2014-2020 г.)*, *Контрол за законност на управлението на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове* и *Финансови корекции по проекти съфинансирани от ЕСИФ*. Тези статии представят основните изводи от научните дирения на кандидата по въпросите, свързани с финансирането и контрола при управлението на средствата от ЕСИФ. На тези въпроси е посветена докторската дисертация на кандидата и издадената въз основа на нея монография *Финансови правни отношения в системата на публичните средства от европейските структурни и инвестиционни фондове*. С.: Сиела, 2017, 276 с. ISBN: 978-954-28-2394-0. Посочените статии по същество не повтарят, а доразвиват приносите на кандидата от докторската му дисертация и следва да бъдат рецензирани съвместно.

В третата група статии се включват статията *Rule of Law Infringements in the Field of European Structural and Investment Funds Management* и статията *Финансовият контрол*. Предметът на изследване на посочените статии не съвпада нито с проблематиката обсъждана в дисертационния труд на кандидата, нито с изследването, обективизирано в представената за рецензиране в настоящия конкурс монография.

4.5. Монографията *Предизвикателства пред държавите членки и кандидатките за членство в Европейския съюз в областта на данъчното облагане и финансовото право* е в общ обем от 362 страници. Авторското изложение е структурирано в увод, три

глави, заключение и библиография на три езика. Библиографията е изключително богата. Заглавията, посочени в библиографията, са цитирани коректно в бележките под линия.

Структурата на монографията е логична. След увода тя включва първа глава, посветена на правото на ЕС и тенденциите в данъчното облагане, а следващите глави разглеждат различни аспекти от въздействието на правото на ЕС върху данъчното облагане и връзките между финансовото право и правната и финансовата система на ЕС. В заключението накратко са изведени основните приноси моменти на изследването.

Следва да се отбележи, че изследването отговаря на всички изисквания относно монографичните трудове, установени в приложимата нормативна уредба. Авторът си е поставил нелеката задача да анализира влиянието на правото на Съюза върху националната финансова система и данъчното облагане и е успял да създаде оригинално интердисциплинарно съчинение. Въз основа на доброто познаване на фундаментални институти на правото на ЕС са очертани предизвикателствата пред държавите членки и кандидати в областта на финансовото и данъчното право, в която авторът е тесен специалист.

Избраната структура е пряко следствие от последователно проведената концепция на автора, че е от съществено значение класическите понятия на финансовото и данъчното право да бъдат разгледани през въздействието, което правото на ЕС оказва върху финансовите и данъчните системи на държавите членки кандидати за членство. Този подход е довел и до оригинални приноси на автора като например извеждането и анализа на съдържанието на понятието „право на добра финансова администрация“ като част от по-общото понятие за правото на добра администрация, установено и в правото на ЕС.

Авторът можеше да се ограничи до анализ на правната уредба и приложимата съдебна практика по отношение на само един, отделен институт на финансовото или данъчното право и да оцени въздействието на правото на ЕС върху него. Сам по себе си подобен подход можеше да допринесе за формирането на определени приноси изводи. С възприемането на по-глобален подход обаче, Савина Големинова е изградила обща концепция за въздействието на правото на ЕС върху националната финансова и данъчна система, което се откроява като основно достойнство с отчетлив приносен характер на рецензираната монография.

На следващо място, изследването е изключително актуално с оглед на очертаните основни предизвикателства пред държавите членки и кандидати в областта на данъчното облагане. Ясно е, че защитата на финансовите интереси на ЕС ще има водещо значение в следващия програмен период на ЕС. Независимо от неяснотите по отношение на механизмите за контрол, които ще бъдат установени по отношение на разходването на средствата от ЕСИФ в светлината на принципа на върховенство на правото (неясни и към датата на изготвяне на настоящото становище), авторът умело е очертал посоката, в която предстои да се развие бъдещата нормативна уредба относно борбата с измамите и контрола върху разходването на европейския бюджет.

Посоченото до тук далеч не изчерпва научните достойнства и приноси на рецензирания труд, но смятам, че откритите приносни моменти са съществени за извода, че с представената монография Савина Големинова напълно покрива изискванията на ЗРАСРБ за заемане на академична длъжност „доцент“ в професионално направление 3.6. Право (Финансово и данъчно право). Тя е завършен изследовател, избрала е за изследването си тема, която е основополагаща за функционирането на ЕС и вещо я е разработила. На собствено основание положително оценка заслужава широкият интердисциплинарен подход на изследването.

4.6. Статиите *Оперативните програми на Европейския съюз 2014-2020 г. (Относно спрениите оперативни програми за програмен период 2007-2013 г. и предизвикателствата на новия програмен период 2014-2020 г.)*, *Контрол за законност на управлението на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове* и *Финансови корекции по проекти съфинансирани от ЕСИФ* имат за свързващ елемент контролът върху управлението на средствата от ЕСИФ. Първата от тези статии е по същество програмна, тъй като застъпените от автора тези намериха практическо приложение в приетия след нейното публикуване през 2015 г. Закон за управление на средствата от ЕСИФ. Изложените в статията предложения и тези в значителна степен бяха възприети и от българския законодател. На свой ред, втората и третата статии систематизират съдебната практика към 2018 г. на българските съдилища по делата за налагане на финансови корекции и имат и съществено практико-приложно значение.

4.7. Статията *Rule of Law Infringements in the Field of European Structural and Investment Funds Management* демонстрира умело съчетаване на тезите на автора в областта на контрола върху управлението на ЕСИФ, познаването на натрупаната практика в

България по тези въпроси и фундаменталният въпрос за въвеждането на механизъм за осигуряването на върховенството на правото чрез контрол върху предоставяните чрез ЕСИФ средства. Приносен момент има защитената от автора теза за търсенето на балансиран подход при създаването на конкретните механизми за контрол.

4.8. Статията *Финансовият контрол*, публикувана през 2020 г. по същество доразвива и обогатява тезите на автора, предложени в представеното монографично изследване. Като съществен принос в нея следва да бъдат открити оригиналните предложения на автора de lege ferenda по отношение на Закона за държавната финансова инспекция във връзка с осъществявания финансов контрол от създадената с този закон агенция.

С оглед на изложеното поддържам, че приетите за рецензиране научни трудове следва да се оценят положително.

V. Заключение

Въз основа на положителната оценка на представените от кандидата научни публикации – предмет на рецензиране в настоящия конкурс, както и с оглед на цялостната му преподавателска и изследователска дейност, може да се направи обоснован извод, че гл. ас. д-р Савина Иванова Михайлова-Големинова притежава задълбочена теоретична подготовка и необходимия преподавателски опит и професионална квалификация, с които напълно отговаря на изискванията по чл. 24, ал. 1 ЗРАСРБ и чл. 105 от Правилника на СУ да бъде предложена и избрана на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.6. Право (Финансово и данъчно право) в Стопанския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. Убедено ще гласувам положително за нейната кандидатура, като предлагам на членовете на почитаемото научно жури също да гласуват положително.

гр. София, 27 август 2020 г.

Доц. д-р Станислав Костов